

แบบฝึกหัดเชิงปฏิบัติการสำหรับการคำนวณและประเมินประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco efficiency, EE)

กิจกรรมกลุ่ม : คำนวณประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ

บริษัท ทางพิเศษ จำกัด เป็นผู้ให้บริการทางพิเศษให้แก่ลูกค้าเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ทางบริษัทต้องการประเมินความยั่งยืนขององค์กร โดยใช้เครื่องมือการประเมินประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco efficiency, EE) มาเป็นตัวชี้วัด ซึ่งได้เลือกประเมินกิจกรรมการให้บริการทางพิเศษ โดยมี 1 เส้นทางที่ทางบริษัทดำเนินการเองคือเส้นทาง A-1 โดยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องการให้บริการลูกค้าที่เกิดขึ้นในเส้นทาง A-1 ทั้งหมดทั้งกิจกรรมการให้บริการ และกิจกรรมที่สนับสนุนการให้บริการ

ในการกำหนดตัวชี้วัดด้านเศรษฐศาสตร์ ทางบริษัทได้พิจารณารายได้จากการให้บริการทางพิเศษมาเป็นตัวชี้วัด ส่วนการพิจารณาตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม ทางบริษัทเลือกพิจารณาประเด็นด้านภาวะโลกร้อน (Global warming) มาเป็นตัวชี้วัด โดยบริษัทได้เก็บข้อมูลการดำเนินงานในรอบปี 2561 เพื่อนำมาเป็ข้อมูลปีฐานใช้ในการกำหนดค่าประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของบริษัท โดยมีรายละเอียดของข้อมูลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์

ข้อมูลด้านการเงินและบัญชีของบริษัทในปี 2561 มีดังนี้

รายได้จากการให้บริการทางพิเศษ :	3,150,000,000	บาท
กำไรที่ได้จากการให้บริการทางพิเศษ :	1,750,000,000	บาท
รายได้จากการให้บริการทางพิเศษเส้นทาง A-1 :	2,750,000,000	บาท

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ทางบริษัท ได้เก็บข้อมูลการให้บริการในรอบ 1 ปี โดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยกิจกรรมการให้บริการ : เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้าโดยตรง ประกอบด้วย

- ด้านเก็บค่าผ่านทาง
- การดูแลผิวทางและการจราจร

กิจกรรมสนับสนุน : เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการให้บริการลูกค้า ประกอบด้วย

- โรงซ่อมบำรุง
- สำนักงาน

โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะต้องเกี่ยวข้องกับขอบเขตการให้บริการของเส้นทางสาย A-1 เท่านั้น ซึ่งข้อมูลที่ทางบริษัทรวบรวมได้มีรายละเอียดดังนี้

**ตารางที่ 1 : รายการสารขาเข้า สารขาออก ที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในการให้บริการทางพิเศษ
สาย A-1 ในรอบปี 2561**

รายละเอียด	หน่วย	ปริมาณ
กิจกรรมการให้บริการทางพิเศษ A-1		
ด้านเก็บค่าผ่านทาง		
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	25,000,000
น้ำประปา	ลบ.ม.	150,000
ไบโพลีเอทิลีน	กิโลกรัม	45,000
ถุงพลาสติก	กิโลกรัม	135,000
น้ำมันดีเซล	ลิตร	300,000
ของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเก็บค่าผ่านทาง	กิโลกรัม	25,000
การดูแลผิวทางและการจราจร		
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	4,000,000
แอสฟัลต์คอนกรีต	กิโลกรัม	500,000
กรวยจราจร	กิโลกรัม	45,000
น้ำมันดีเซล	ลิตร	95,000
LPG	กิโลกรัม	35,000
ของเสียที่เกิดขึ้นจากการดูแลผิวทางและการจราจร	กิโลกรัม	40,000
กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการทางพิเศษ A-1		
โรงซ่อมบำรุง		
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	5,750,000
น้ำประปา	ลบ.ม.	35,000
น้ำมันเครื่อง	กิโลกรัม	25,000
จาระบี	กิโลกรัม	15,000
น้ำมันดีเซล	ลิตร	105,000
ของเสียที่เกิดขึ้นจากโรงซ่อมบำรุง	กิโลกรัม	25,000
สำนักงาน		
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	4,500,000
น้ำประปา	ลบ.ม.	45,000
กระดาษ A4	กิโลกรัม	95,000
สารทำความเย็น R134	กิโลกรัม	500
น้ำมันเบนซิน	ลิตร	50,000
น้ำมันดีเซล	ลิตร	150,000
ของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมสำนักงาน	กิโลกรัม	35,000

โดยข้อมูลการขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ มายังบริษัทได้เก็บข้อมูลลักษณะการขนส่ง รวมถึงน้ำหนักและระยะทางที่ขนส่งไป พบว่าระยะทางจากผู้ขายวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัททั้งหมด 150 กิโลเมตร (ชื่อวัสดุสิ้นเปลืองทั้งหมดมาจากแหล่งเดียวกัน) โดยการขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัทจะใช้รถกระบะบรรทุก 10 ล้อ ขนาดบรรทุกสูงสุด 16 ตัน ในการขนส่ง (โดยคิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมเฉพาะการขนส่งเที่ยวไปเท่านั้น ไม่คิดการขนส่งขากลับที่วิ่งรถเปล่ากลับไปบริษัท)

ส่วนของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต จัดการโดยวิธีการฝังกลบ (ขยะชุมชน) โดยการขนส่งไปกำจัดด้วยรถขยะ ระยะทางขนส่ง 40 กิโลเมตร (โดยคิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมเฉพาะการขนส่งเที่ยวไปเท่านั้น ไม่คิดการขนส่งขากลับที่มีการวิ่งรถเปล่ากลับไปบริษัท)

ในการคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้น ทางบริษัทได้หาข้อมูลค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission factor, EF) ของแต่ละรายการดังนี้

ตารางที่ 2 : ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Factor, EF)

รายการ	Emission Factor	Unit
น้ำประปา (กปน.)	0.8006	kg CO ₂ e/ m ³
น้ำประปา (กปภ.)	0.3238	kg CO ₂ e/ m ³
ถุงพลาสติก (LDPE)	3.9137	kg CO ₂ e/kg
แอสฟัลต์คอนกรีต	0.0319	kg CO ₂ e/kg
กรวยจรรยา (Acrylonitrile Butadiene Styrene, ABS)	5.5711	kg CO ₂ e/kg
กระดาษ	2.0859	kg CO ₂ e/kg
สารทำความเย็น R134	1533.332	kg CO ₂ e/kg
น้ำมันเครื่อง	0.8319	kg CO ₂ e/kg
จาระบี	0.8319	kg CO ₂ e/kg
ไฟฟ้า (Grid mixed)	0.6933	kg CO ₂ e/kWh
น้ำมันดีเซล (การผลิต)	0.2980	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันดีเซล (การเผาไหม้แบบ Stationary combustion)	2.7080	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันดีเซล (การเผาไหม้แบบ Mobile combustion)	2.7446	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันเบนซิน (การผลิต)	0.3000	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันเบนซิน (การเผาไหม้แบบ Stationary combustion)	2.1896	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันเบนซิน (การเผาไหม้แบบ Mobile combustion)	2.2763	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันเตา (การผลิต)	0.3542	kg CO ₂ e/litre
น้ำมันเตา (การเผาไหม้แบบ Stationary combustion)	3.0883	kg CO ₂ e/litre
LPG (การผลิต)	0.8339	kg CO ₂ e/kg
LPG (การเผาไหม้แบบ Stationary combustion)	3.1133	kg CO ₂ e/kg
การกำจัดของเสียแบบฝังกลบ (ขยะชุมชน)	2.32	kg CO ₂ e/kg
รถกระบะบรรทุก 10 ล้อ ขนาดบรรทุกสูงสุด 16 ตัน วิ่งแบบปกติ 100% loading	0.0533	kg CO ₂ e/tkm
รถบรรทุกขยะ 10 ล้อ ขนาดบรรทุกสูงสุด 16 ตัน วิ่งแบบปกติ 100% loading	0.0475	kg CO ₂ e/tkm

จากข้อมูลดังกล่าวจงคำนวณหา

1. ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการให้บริการทางพิเศษเส้นทาง A-1 ในรอบ 1 ปี
2. นำผลการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมมาคำนวณประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของบริษัท
3. กำหนดเป้าหมายการปรับปรุง (ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม) และคำนวณประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจตามเป้าหมาย พร้อมทั้งคำนวณค่าแฟกเตอร์ X จากแผนการปรับปรุง

ตารางที่ 3 : การคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นต์ของการให้บริการทางพิเศษสาย A-1

รายละเอียด	หน่วย	ปริมาณ	ค่า Emission Factor	หน่วย	ค่าคาร์บอนฟุตพริ้นต์ (kg CO ₂ e)
กิจกรรมการให้บริการทางพิเศษ A-1					
ด้านเก็บค่าผ่านทาง					
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	25,000,000			
น้ำประปา	ลบ.ม.	150,000			
ไบโอดีเซล	กิโลกรัม	45,000			
ถุงพลาสติก	กิโลกรัม	135,000			
น้ำมันดีเซล	ลิตร	300,000			
ของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเก็บค่าผ่านทาง	กิโลกรัม	25,000			
การขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัท	ตัน-กิโลเมตร				
การขนส่งของเสียไปกำจัด	ตัน-กิโลเมตร				
				รวม	
การดูแลผิวทางและการจราจร					
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	4,000,000			
แอสฟัลต์คอนกรีต	กิโลกรัม	500,000			
กรวยจราจร	กิโลกรัม	45,000			
น้ำมันดีเซล	ลิตร	95,000			
LPG	กิโลกรัม	35,000			
ของเสียที่เกิดขึ้นจากการดูแลผิวทางและการจราจร	กิโลกรัม	40,000			
การขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัท	ตัน-กิโลเมตร				
การขนส่งของเสียไปกำจัด	ตัน-กิโลเมตร				
				รวม	
กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการทางพิเศษ A-1					
โรงซ่อมบำรุง					
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	5,750,000			
น้ำประปา	ลบ.ม.	35,000			
น้ำมันเครื่อง	กิโลกรัม	25,000			
จาระบี	กิโลกรัม	15,000			
น้ำมันดีเซล	ลิตร	105,000			
ของเสียที่เกิดขึ้นจากโรงซ่อมบำรุง	กิโลกรัม	25,000			

รายละเอียด	หน่วย	ปริมาณ	ค่า Emission Factor	หน่วย	ค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (kg CO ₂ e)
การขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัท	ตัน-กิโลเมตร				
การขนส่งของเสียไปกำจัด	ตัน-กิโลเมตร				
				รวม	
สำนักงาน					
ไฟฟ้า	กิโลวัตต์-ชั่วโมง	4,500,000			
น้ำประปา	ลบ.ม.	45,000			
กระดาษ A4	กิโลกรัม	95,000			
สารทำความเย็น R134	กิโลกรัม	500			
น้ำมันเบนซิน	ลิตร	50,000			
น้ำมันดีเซล	ลิตร	150,000			
ของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมสำนักงาน	กิโลกรัม	35,000			
การขนส่งวัสดุสิ้นเปลืองมายังบริษัท	ตัน-กิโลเมตร				
การขนส่งของเสียไปกำจัด	ตัน-กิโลเมตร				
				รวม	
รวมปริมาณ GHGs ทั้งหมด					

ตารางที่ 4 : การประเมินประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของการให้บริการทางพิเศษสาย A-1

	รายละเอียด	ปริมาณ	หน่วย
ตัวชี้วัดด้านเศรษฐศาสตร์			บาท
ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม			kg CO ₂ e
ประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco efficiency)			บาท/ kg CO ₂ e

ตารางที่ 5 : การประเมินประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของการให้บริการทางพิเศษสาย A-1 จากแผนการปรับปรุง

	รายละเอียด	ปริมาณ	หน่วย
ตัวชี้วัดด้านเศรษฐศาสตร์			บาท
ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม			kg CO ₂ e
ประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco efficiency)			บาท/ kg CO ₂ e
ค่าแฟกเตอร์			